

Miðvikudaginn 3. nóvember 1965.

Nr. 177/1965. **Ingibjörg Magnúsdóttir**

gegn

Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs.

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Kærumál. Frávisun. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Sóknaraðili hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með kæru 6. október 1965 og krafizt þess, að hinn kærði dómur verði úr gildi felldur og varnaraðilja dæmt að greiða honum kærumálskostnað. Varnaraðili hefur engar kröfur gert í málinu.

Dómsmálaráðuneytið hefur hinn 13. október 1965 veitt leyfi til að bera málið undir Hæstarétt, þótt málsfjárhæð nemi eigi kr. 5.000.00. Þar sem úrslit málsins mega teljast mikilvæg frá almennu sjónarmiði, fullnægir leyfið skilyrðum laga nr. 57/1962.

Þinglýsing og svo ákvörðun gjalds fyrir þinglýsingu samkvæmt VI. kafla laga nr. 40/1954 eru dómsathafnir. Þá er andmæli koma fram af hendi þess, sem þinglýsingar beiðist, um fjárhæð þinglýsingargjalds, ber þinglýsingardómara að framkvæma þinglýsingu gegn hæfilegri tryggingu þinglýsingargjalds af hendi beiðanda. Að svo búnu ber héraðsdómara að veita þinglýsingarbeiðanda og Fjármálaráðuneytinu færi á að túlka mál sitt. Að málflutningi loknum ber dómara að leggja úrskurð á málið, sem skjóta má til Hæstaréttar, að því leyti sem lög leyfa. Samkvæmt því, er nú var sagt, ber að staðfesta hinn kærða dóm.

Kærumálskostnaður fellur niður.

Dómsorð:

Hinn kærði dómur á að vera óraskaður.

Kærumálskostnaður fellur niður.

S é r a t k v æ ð i

Jónatans Hallvarðssonar hæstaréttardómara.

Kæra máls þessa er án leyfis dómsmálaráðherra heimil samkvæmt 21. gr., 1, b, laga nr. 57/1962, enda er sú kæruheimild óháð ákvæði 2. málsl. 2. mgr. 13. gr. sömu laga um þar greint áfrýjunarskilyrði. Að svo vöxnu er eigi þörf að líta til leyfis dómsmálaráðherra, sem lagt hefur verið fyrir Hæstarétt.

Með þessari athugasemd er ég samþykkur dómsatkvæðinu.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 5. október 1965.

Á 1965, þriðjudaginn 5 október, var á bæjarþingi Reykjavíkur í málinu nr. 1637/1965: Ingibjörg Magnúsdóttir gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs kveðinn upp svohljóðandi dómur:

Mál þetta, sem tekið var til dóms hinn 28. f. m., hefur Ingibjörg Magnúsdóttir, Digranesvegi 36, Kópavogi, höfðað fyrir bæjarþingi Reykjavíkur með stefnu, útgefinni hinn 27. apríl 1965, á hendur fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs til endurgreiðslu á kr. 3.207.50 með 7% ársvöxtum frá 15. nóvember 1963 til 31. desember 1964, en með 6% ársvöxtum frá þeim degi til greiðsludags, svo og málskostnaði að skaðlausu.

Stefndi hefur krafizt sýknu af kröfum stefnanda og málskostnaðar úr hendi hennar að mati dómarans.

Málavextir eru þessir: Samkvæmt leyfisbréfi, útgefnu af Dómsmálaráðuneytinu hinn 27. nóvember 1963, var stefnanda og eiginmanni hennar, Kristni Ólafssyni, veitt leyfi til algers skilnaðar. Hjónin höfðu áður komið sér saman um skilnaðarskilmála með samningi, dags. hinn 8. nóvember 1963. Samkvæmt ákvæðum samnings þessa var skiptingu eigna hagað þannig, að stefnandi fékk í sinn hlut íbúð búsins í húsinu nr. 36 við Digranesveg í Kópavogi, sem ágreiningslaust er að verið hafi þinglesin eign mannsins, svo og allt innbú, að undanskildum persónulegum munum mannsins. Allar aðrar eignir búsins, „fastar sem lausar“, féllu í hlut mannsins. Jafnframt tók maðurinn að sér að greiða allar skuldir búsins, þar á meðal skuldir, sem hvíldu á íbúðinni. Ekki er í samningnum upptalning á eignum búsins, svo að séð verði, hverjar aðrar eignir hafi verið í búinu en þær, sem hér eru nefndar. Er þinglesin var yfirlýsing hjónanna um, að íbúðin félli í hlut konunnar, sem eignarheimild hennar að íbúðinni, var

henni gert að greiða þinglýsingar- og stimpilgjald, sem samkvæmt yfirlýsingu lögmanns stefnanda við munnlegan flutning málsins var reiknað þannig: einfalt þinglýsingargjald af fasteignamatsverði helmings íbúðarinnar og stimpilgjald og þinglýsingargjald af fimmföldu fasteignamatsverði hins helmings íbúðarinnar. Var stefnanda þannig gert að greiða kr. 765.00 í þinglýsingargjald og kr. 2.480.00 í stimpilgjald. Var greiðsla gjaldanna innt af hendi með fyrirvara. Bæjarfógetinn í Kópavogi leitaði nú úrskurðar Fjármálaráðuneytisins um gjaldtökuna. Í bréfi, sem hann ritaði ráðuneytinu af því tilefni, kemur fram, að í sambandi við skiptin hafi engin sala farið fram og að konan hafi átt sem sinn búshelming meiri eignir en sem nemur fasteigninni allri. Ekki breytti ráðuneytið ákvörðun bæjarfógetans um gjaldtökuna.

Stefnandi reisir kröfur sínar í málinu á því, að gjöld þau, sem henni hafi verið gert að greiða, séu eigi rétt ákveðin. Er því haldið fram, að hér hafi aðeins verið um skipti á félagsbúi hjónanna að ræða. Hafi hvort þeirra fengið helming eignanna og hafi engin sala farið fram. Samkvæmt 6. mgr. 17. gr. laga nr. 75/1921 beri stefnanda ekki að greiða stimpilgjald af yfirlýsingu þeirri, sem þinglesin var sem eignarheimild hennar. Ekki beri stefnanda heldur að greiða þinglýsingargjald af yfirlýsingunni, svo sem um afsal væri að ræða samkvæmt ákvæði 23. gr. laga nr. 40/1954, heldur aðeins gjald fyrir yfirlýsingu.

Sýknukrafa stefnda er á því byggð, að rétt hafi verið að farið af hendi umboðsmanns ríkissjóðs, bæjarfógetans í Kópavogi, við heimtu umræddra gjalda. Er því haldið fram, að til þess að unnt sé að beita ákvæði 6. mgr. 17. gr. laga nr. 75/1921 við búskipti við skilnað hjóna, þá verði að liggja fyrir nákvæm skrá yfir allar eignir og skuldir búsins og sérstakt mat á eignum, sem erfitt sé að segja um, hvert verðgildi hafi. Þó sé leyfilegt að beita ákvæðinu, þótt nákvæm skrá eða sérstakt mat liggi ekki fyrir, í því tilviki, að hvort hjóna fái jafnmikið að fasteignamati af fasteign eða fasteignum. Einnig megi beita ákvæðinu, þegar hjón fái misjafnlega mikil fasteignaverðmæti, að því leyti sem þau fái jafnmikið, en beita verði almennu reglunni um stimpilgjald og þinglýsingargjald afsala um það fasteignaverðmæti, sem annað hjóna fái umfram hitt.

Samkvæmt grundvallarreglum íslenzks réttar verður að telja, að þinglýsing sé dómsathöfn. Verður einnig að telja, að ákvörðun gjalds fyrir þinglýsingu samkvæmt VI. kafla laga nr. 40/

1954 sé þáttur þeirrar dómsathafnar. Bæjarþing Reykjavíkur er því sem hliðsettur dómstóll ekki bært að dæma um gerðir þinglýsingardómarans í Kópavogi, að því er varðar ákvörðun þinglýsingargjalds þess, er fjallað er um í máli þessu. Þykir því bera að vísa máli þessu sjálfkrafa frá dómi, að því er varðar dómkröfuna um endurgreiðslu þinglýsingargjalds, sbr. ákvæði 68. gr. laga nr. 85/1936.

Guðmundur Jónsson borgardómari kvað upp dóm þenna.

Dómsorð:

Máli þessu er sjálfkrafa vísað frá dómi, að því er varðar dómkröfu um endurgreiðslu þinglýsingargjalds.

Miðvikudaginn 3. nóvember 1965.

Nr. 39/1965. **Geir Hansen** (Guðlaugur Einarsson hrl.)

gegn

Eiði Sveinssyni (Þorvaldur Lúðvíksson hrl.).

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómarar Hæstaréttar.

Skaðabótamál vegna galla á húsi.

Dómur Hæstaréttar.

Áfrýjandi hefur að fengnu áfrýjunarleyfi 8. febrúar 1965 skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 17. sama mánaðar. Krefst hann þess, að stefnda verði dæmt að greiða honum kr. 10.152.60 ásamt 7% ársvöxtum frá 1. október 1962 til greiðsludags svo og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst þess, að hinn áfrýjaði dómur verði staðfestur og að áfrýjanda verði dæmt að greiða honum málskostnað fyrir Hæstarétti.

Hvorki er sannað, að gallar þeir, sem fram komu á íbúðinni og um getur í héraðsdómi, hafi stafað af tilverknadi stefnda né að honum hafi verið um þá kunnugt, er hann seldi áfrýjanda íbúðina.